

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 14806/2023
27.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бојан Ђурковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 724/23 од 24.02.2023. године, у седници одржаној 27.03.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 724/23 од 24.02.2023. године у преиначујућем делу.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 3313/21 од 20.10.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части, угледа и слободе исплати 4.500.000,00 динара са законском затезном каматом од 20.10.2022. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев да се обавезе тужена да тужиоцу на име нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части, угледа и слободе исплати преко досуђеног износа од 4.500.000,00 динара до траженог од 7.344.000,00 динара, односно за износ од 2.844.000,00 динара са законском затезном каматом од 30.12.2015. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да му на износ од 4.500.000,00 динара исплати законску затезну камату од 30.12.2015. године до 20.10.2022. године. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 205.600,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 724/23 од 24.02.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужиоца и првостепена пресуда потврђена у ставу другом и трећем изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке, тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части, угледа и слободе исплати 2.700.000,00 динара са законском затезном каматом од 20.10.2022.

године до исплате, док је тужбени захтев преко износа од 2.700.000,00 динара до 4.500.000,00 динара, односно за 1.800.000,00 динара са законском затезном каматом од 20.10.2022. године до исплате одбијен. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка из става четвртог изреке првостепене пресуде тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати 160.600,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену у преиначујућем делу, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане одлуке у смислу члана 408. Закона о парничном поступку у вези члана 403. став 2. тачка 2. („Службени гласник РС“ број 72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23 – други закон), Врховни суд је утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, против тужиоца је вођен кривични поступак пред Вишим судом у Београду у предмету К 364/16 због основане сумње да је извршио кривично дело убиство из члана 113. КЗ у саизвршилаштву у вези члана 33. КЗ. Тужиоцу је притвор одређен из разлога предвиђених одредбом члана 142. став 1. тачка 2) и 3) ЗКП, почев од 26.06.2013. године, а решењем од 30.12.2015. године притвор је укинут. Решењем Вишег суда у Београду К 364/16 од 02.03.2020. године, обустављен је кривични поступак против тужиоца. Тужилац је провео у притвору укупно 918 дана. Тужилац се пре подношења тужбе обратио туженој захтевом за накнаду штете због неоснованог лишења слободе, на који захтев није одговорено. Тужилац је лишен слободе у својој кући, када је по њега дошла интервентна јединица, припадници УКП и 20 полицајаца, а догађај везан за његово хапшење био је медијски испраћен када се извештавало са пуним личним именом. Тужиоцу је време у притвору тешко пало, био је депресиван, добио је терапију од психијатра да би могао да спава, а оставила га је и девојка и изгубио је посао. По изласку из притвора, однос околине према њему се променио и комшилук је престао да му се јавља.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања првостепени суд је применом члана 584. став 1. и став 2. Законика о кривичном поступку закључио да тужиоцу припада право на накнаду нематеријалне штете коју је претрпео због тога што је био неосновано лишен слободе и боравио у притвору и имајући у виду све околности конкретног случаја обавезао тужену да накнади тужиоцу штету на основу члана 200. Закона о облигационим односима, па је делимично усвојио тужбени захтев налазећи да тужиоцу припада јединствена правична накнада у износу од 4.500.000,00 динара са затезном каматом од пресуђења до исплате, а за износ од још 2.844.000,00 динара са каматом тужбени захтев одбио.

Другостепени суд је, налазећи да је правилан закључак првостепеног суда о одговорности тужене за насталу штету тужиоцу, због погрешне примене материјалног права из члана 200. ЗОО преиначио првостепену пресуду у усвајајућем делу имајући у виду све околности конкретног случаја и закључио да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете припада 2.700.000,00 динара, као износ правичне новчане накнаде примерен околностима конкретног случаја и представља одговарајућу моралну

сатисфакцију за претрпљене душевне болове услед неоснованог лишења слободe, док у преосталом досуђеном износу (1.800.000,00 динара) који је одбио као неоснован на основу члана 200. став 2. ЗОО, накнада би поговодала тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом.

Становиште другостепеног суда је правилно.

Накнада нематеријалне штете, као облик отклањања штетних последица, састоји се у исплати суме новца као сатисфакцији за претрпљену нематеријалну штету, с обзиром да реституција по природи ствари није могућа, да би се код оштећеног успоставила психичка и емотивна равнотежа која је постојала пре штетног догађаја, у мери у којој је то могуће. При том, она не сме бити циљ, већ мора бити средство за ублажавање претрпљене нематеријалне штете, и не сме поговодати тежњама које нису спојиве са њеном природом и сврхом (подстицање лукративних мотива или комерцијализацији личних добара). Утврђено чињенично стање оправдава досуђивање правичне новчане накнаде за тражену нематеријалну штету, применом члан 200. ЗОО. Оценом свих штетних последица проистеклих из неоснованог лишења слободe тужиоца, као и свих околности конкретног случаја (став 1. овог члана), које су од утицаја на одмеравање висине правичне накнаде, и то: године старости тужиоца у моменту притварања (рођен 1980. године), природу и тежину кривичног дела које му је стављено на терет, време проведено у притвору (918 дана), последице лишења слободe по његово здравствено и породично стање, тешки услови боравка у притвору, однос околине након изласка из притвора, тешкоће у поновном успостављању радног односа, Врховни суд налази да је правилно другостепени суд проценио да правична новчана накнада нематеријалне штете износи 2.700.000,00 динара, применом члана 200. Закона о облигационим односима. По оцени Врховног суда правилно је другостепени суд применио став 2. наведене законске одредбе којом је прописано да приликом одлучивања о захтеву за накнаду нематеријалне штете, као и о висини њене накнаде, суд ће водити рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не поговодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом. Зато су неосновани наводи ревизије да је другостепени суд прениско одмерио правичну новчану накнаду за душевне болове због неоснованог лишења слободe, са предлогом да се побијана пресуда преиначи на новчани износ досуђен првостепеном пресудом.

Осталим ревизијским наводима тужиоца оспорава се утврђено чињенично стање, што није дозвољен ревизијски разлог у смислу члана 407. став 2. ЗПП.

Из изложених разлога, а на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић